

Pohod »Let lastovic« v Čedadu dne 16.3.2008

Že nekaj časa se nas drži smola z vremenom. Čez teden se kar da, vikendi so deževni. Tudi ta dan je deževalo. Prav vsi prijavljeni na pohod so se pojavili na avtobusu! Bo že kako. Bolje kot doma gledati skozi okno in se dolgočasiti!

Po pohodu (večina se nas je podala na 6 kilometrsko progo) smo se podali na ogled mesteca.

Vodička nas je sprejela v **Langobardskem svetišču**. Najverjetneje je nastal med leti 760 do 810, tudi verjetno kot kapelica ženskega benediktinskega samostana. V njem so čudovite štukature. Zanimive so freske bizantinskih umetnikov.

Čedad stoji na stičišču Furlanske nižine in doline reke Nadiže. Julij Cesar ga je zgradil leta 53 pred našim štetjem in se je tedaj imenoval **Forum Julii (Julijeva tržnica-od tod ime Friuli)**. Zaradi svoje strateške pozicije so se skozi stoletja tu izmenjavale različne civilizacije. Najprej je bila majhna vojaška naselbina, a je kmalu postala pravo mesto in je po padcu Ogleja postalo središče regije. Ko so se tu naselili Langobardi, je postalo središče njihove vojvodine. Leta 776 so ga zasedli Franki pod vodstvom Carlo Magne in mu spremenili ime v **Civitas Austriae**

Langobardi so se tu naselili okrog 568 po n.št. Njihova prvotna domovina je bila Skandinavija. Ker jim je začelo primanjkovati življenjskega prostora, so bili prisiljeni potovati v nove kraje. Ob rekah so se pomikali proti Donavi in dalje. Ker so bili nomadi, so živeli od tistega, kar jim je narava dala in od ropanja. Območja ob rekah so bila zaradi obilice hrane bolj obljudena.

Moški so bili vojščaki, ženske in otroci so na pohodih zganjali trušč. Imeli so boljše orožje kot drugi. To so vedeli tudi prebivalci Čedada. Ko so jih zagledali pred mestnimi vrati, so le-te na stežaj odprli, niso se upirali. **Langobardi so se z domačini asimilirali**. Sprejeli so njihovo kulturo, tudi pokristjanili so se. Sami niso znali ne kmetovati, ne graditi... Domačini so za njih delali in tako postali podložniki, Langobardi pa despoti. Ime Langobardi izvira iz besede long bard, ki pomeni dolga brada, ki je bila značilna za vse moške.

Zgodba o **Hudičevem mostu**. Nadiža je široka in globoka voda. Težko je bilo tu postaviti most. Ko je voda narasla, je most odnesla s sabo. Domačini niso vedeli kako, zato so zaprosili Boga, naj jim pomaga. Le ta jih je uslišal, a za plačilo je zahteval dušo prvega živega bitja, ki bo prehodilo most. Pri gradnji mostu je hudiču pomagala mati. V predpasniku je prinesla veliko skalo in jo vrgla v reko. Le- ta je postala sredina mostu. Na njej sloni glavni steber dveh obokov. Ko je prišel čas plačila domačini niso vedeli kaj bi, koga naj bi žrtvovali. A hudiča so le prelisičili. Čez most so poslali psa, saj je tudi živo bitje. In hudič je moral biti zadovoljen z njegovo dušo. Sedanji izgled je most dobil po obnovi. V prvi svetovni vojni so ga porušili Italijani, da bi zaustavili prodor Avstrijske vojske po uničenju pri Kobaridu. Obnovili so ga Avstrijci.

Prispeli smo. danes ne bo šlo brez dežnikov!

Le korajžno pot pod noge.

Vhod v Langobardsko svetišče ob Nadiži.

Ohranjeni reliefi so štukature.

Najstarejša srednjeveška hiša v Čedadu. Spodnje okno je zaradi potrebe zlatarne povečano, ostalo je original. Pogledj dobro: zaradi plačila davka od kvadrature tlorisa, je prvo nadstropje razširjeno.

"Uradna prevajalka"! Vodička namreč razlaga v italijanskem jeziku.

Nekaj tipičnih arhitekturnih spomenikov.

Viden je zid, s katerim je bilo obdano mesto. Ko se je le to širilo, so za eno steno zgradbe uporabili kar zid. Trden je bil dovolj!

Franko kaže: "Prav tu je bila okrepčevalnica med pohodom, tu!"

"Nekaj utrinkov..."

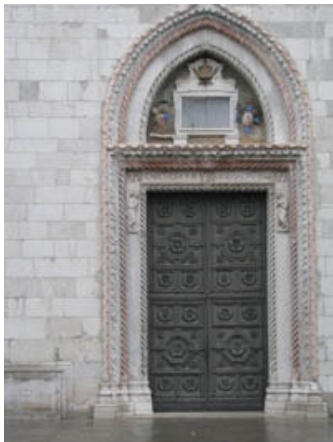
Glavni trg nosi ime po proučevalcu Langobardske zgodovine Paolu Diaconu. Na sliki je kip boginje lova Diane.

Kip Julija Cezarja, ki pa ni original. Musolini ga je podaril bogati družini Monin kot simbol italijanske moči. Družina je kip pustila mestu za zahvalo, da so jo sprejeli na begu iz Firenc.

Loža v Mestni hiši.

Stolnica posvečena Sv. Mariji brezmadežni. Postavljena je v 15. - 16. stol. na kraju, kjer je prej stala antična bazilika iz 8 stol. Vsebuje elemente gotsko beneškega in renesančnega stila.

Pred stolnico smo napravili skupinsko sliko z vodičko iz Vidma (prva z desne).

Hudičev most (Ponte del Diavolo).